

Geen winkel? Dat lossen we zelf wel op

Bestuurslid Gerard Knoop in de Herac-winkel die met tweedehands inventaris ingericht. FOTO KOEN VERHEIJDEN

Dorp draait eigen supermarkt

REPORTAGE 'Wij zijn de participatiemaatschappij ver vooruit', klinkt het in Herwen

Onno Havermans
HERWEN

Joop Besselink heeft net voor honderd euro boodschappen weggegooid. Over de datum. "We moeten er nog inkomen, we weten nog niet welke producten goed lopen en welke minder." Als dorp je eigen supermarkt beginnen is niet eenvoudig. Herwen laat zien dat het kan.

De Herac supermarkt (naar Herwen Actief, de dorpsraad) opende begin oktober haar deuren, zeven jaar nadat de laatste winkel in het Gelderse dorp werd gesloten. Inkoop, onderhoud, kassa; de inwoners van Herwen doen het allemaal zelf. Voor dagelijkse boodschappen hoeven de elfhonderd inwoners Herwen niet meer uit. "En het sociale contact in het dorp is hersteld", juicht Besselink.

Vrijwilligsters draaien de winkel, daarbij geholpen door assistent-medewerkers die worden begeleid door de Driestroom en Zozijn, instellingen voor mensen met een beperking. Uit die hoek komt het idee voor de buurtsuper, vertelt Besselink. "De Driehoek zocht een werkplek voor zijn cliënten."

Een buurtwinkel blijkt in andere dorpen heel geschikt voor dat doel. Met wat subsidie en goedkope arbeidskrachten verhoogt zo'n winkel de leefbaarheid in het dorp en biedt zij mensen 'met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt' een dagbesteding of de kans ervaring op te doen. Doorgaans is zo'n winkel aangesloten bij een keten, maar in Herwen haakte de ene na de andere kandidaat-winkelier af. De dorpsraad besloot het dan maar zelf te doen.

De Herac wordt geleid door een stichting met zes bestuursleden. "Allemaal brengen we deskundigheid in, bijvoorbeeld op het gebied

van financiën en van regelgeving", vertelt Besselink. De stichting kreeg een startsubsidie van 5000 euro van de gemeente Rijnwaarden. Het Oranjefonds verstrekte 10.000 euro, op voorwaarde dat er een ontmoetingsplek in de winkel zou komen, dat de dorpsraad zelf 5000 zou bijdragen en zou laten zien dat er voldoende draagvlak is voor de winkel. "We hebben daarom een tientjesactie gehouden: iedere bewoner die vond dat de winkel er moest komen zegde tien euro toe, die we pas hebben geïnd toen we zeker wisten dat het plan zou doorgaan."

Het vinden van een geschikte locatie was niet eenvoudig, totdat de

'Het sociale contact in het dorp is hersteld'

plaatselijke basisschool een stuk van haar grondgebied aanbood en de woningcorporatie een paar tijdelijke units beschikbaar stelde. "Om die te mogen plaatsen en detailhandel toe te staan, moest het bestemmingsplan worden gewijzigd, er zijn vergunningen nodig voor zaken als brandveiligheid en je moet aan allerlei wettelijke eisen voldoen", vertelt Besselink. "Zo moet het dak van de winkel een meter sneeuw kunnen trotseren en is een parkeerplaats verplicht, of daar nou iemand gebruik van maakt of niet."

De dorpelingen deden zoveel mogelijk zelf om kosten uit te sparen. "Wij zijn de participatiemaatschappij ver vooruit", meent bestuurslid Gerard Knoop. "De inventaris hebben we tweedehands gekocht: stel-

lingen uit een failliete supermarkt en vrieskasten via een opkoper."

De winkel is klein, licht en overzichtelijk. Meteen bij de ingang staat een mand stooferen, Zure Brederode, een Gelders ras. Er ligt wat groente en fruit, er is vers brood en zuivel. Verder alles voor de dagelijkse boodschappen, inclusief schoonmaakmiddelen en wc-papier. Plus een kopieermachine en een tafel met koffiebekers. Buiten staan enkele houten picknicktafels. "We kregen subsidie van de provincie als we een dorpsplein zouden maken", vertelt Besselink.

De levensmiddelen betreft de Herac bij de groothandel Sligro, maar de verse producten komen van leveranciers uit omliggende dorpen: de bakker uit Tolkamer, de slager uit Pannerden, de groenteboer uit Oud-Zevenaar. "Brood dat we niet verkopen gaat aan het einde van de dag in de diepvries, daar is ook vraag naar. En de slager neemt vlees dat we niet meteen verkopen terug." Een bloemist en een visboer sloten zich spontaan aan. De een levert dagelijks verse bloemen en haalt wat niets is verkocht weer op, de ander parkeert op woensdagen zijn viskar op het parkeerterrein.

"We hebben 75 tot 100 klanten per dag", zegt Besselink. "Dat lijkt genoeg." Van de gemeente mag de stichting het vijf jaar proberen. "We hebben geen personeelskosten, dus we hopen 20.000 euro per jaar te sparen. Dan kunnen we over vijf jaar een nieuwe winkel bouwen. Als dat niet lukt, dan lukt het niet. Het mooiste is dat ouderen hier hun boodschappen kunnen doen, dat je hier een praatje kunt maken en mensen die je een poos niet hebt gezien er weer bij kunt betrekken."

Besselink merkt dat 'zijn' winkel

Inspelen op toekomst

Voor zorginstellingen De Driestroom en Zozijn is de buurtsuper van Herwen pas de eerste stap. Zij willen hun dienstverlening in het dorp graag uitbreiden en zo meer cliënten een bezigheid geven. "We zijn nu vier dagen in de week met twee of drie assistent-medewerkers en één begeleider in de winkel", vertelt Ilonca Koelemeijer van Zozijn. "In de toekomst willen we dagelijks twaalf mensen in het dorp aan het werk hebben, niet alleen in de winkel maar ook op de school of bij mensen thuis. Opruimen, schoonmaken, assisteren, spullen klaarzetten, boodschappen bezorgen met de bakfiets, er is zoveel werk."

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). De Driestroom en Zozijn spelen daar alvast op in. "Mensen met een beperking moeten dan zo dicht mogelijk bij de eigen woonplek worden opgevangen", zegt Koelemeijer. "Rijnwaarden heeft nog geen dagbesteding. Onze cliënten gaan nu nog naar Duiven, Didam, Doetinchem. We hopen dat de gemeente geld in dit project wil stoppen, want hier hebben ze aanspraak, ze kennen de klanten en ze voelen zich gewaardeerd."

de aandacht trekt. "Er hebben al drie andere dorpen belangstelling getoond. Daarom heb ik met de Vereniging van Kleine Kernen een folder gemaakt. Misschien kunnen anderen van ons leren."